

állanak a rendelkezésére. Ugyhogyan Basic legföljebb mint a nem-angol anyanyelvűek gondolatait fogja tudni kifejezni, de nem az angol anyanyelvűekét. De ettől eltekintve is, ha valóban sikerülne is az egész világon elterjeszteni ezt a segédnyelvet, akkor is valószínűleg a legrövidebb időn belül dialektosokra bomlana és elveszítené egyetemleges jellegét. A nyelv élő organizmus, amely nem tűri a korlátok közé szorítást. Ezért úgy hisszük, hogy a Basic-nek pillanatnyi népszerűsége is meg fog szünni a népszerűséget előidéző politikai feltételek megváltozásával.

Berg Pál

Márai Sándor, Sirály. (Budapest, 1943. 222 old. Révai kiadás.)

Nevelésügyi szakfolyóiratainkban egyre több szó esik a magyar irodalom tanításáról. A kérdésnek két ága van: Melyik osztályokban és milyen módszertani elvek szerint tanítsuk a *mult* magyar irodalmát? De nem kevésbé gyakori, sőt sürgető kérdés a másik is: Mi legyen a nevelő álláspontja a *ma* irodalmának kérdésében?

Márai Sándor könyveivel kapcsolatban a hivatalos oktatásügyi követelmények és a növendékek érdeklődése az utóbbi kérdés elé állítják a nevelőt. Ujabb könyve, a Sirály, műfajilag nehezen osztályozható alkotás. Első tekintetre regénynek tetszik. Valójában azonban sokkal több; dramatisztikus jellemkép.

A második világháború elején egy finn tanítónő Budapesten felkeres vizum-ügyben egy minisztériumi tisztviselőt. Ez a titokzatos megjelenésű (kém-gyanús?) nő északról jött mint a Duna vizimadara, a sirály. Megtévesztésig hasonlít a férfinék egy öngyilkossá lett kedves nőismerőseéhez. Ez a különös hasonlóság a férfit szinte megzavarja; földöntúli erők misztikus játékát sejt benne. Este elmennek az operába, majd utána hosszas, de drámaian elmélyült beszélgetésben, iparkodnak fényt deríteni a két nő hasonlóságának kozmikus, fátumszerű okaira. Így talál az író bő alkalmat, hogy a *végzet, a sorsszerűség, a jelenségek és tünemények sejtelmes összefüggését* és az emberi életben való szerepét elemezze. Elmélődéseit olykor a metempszühözisnak árnyalatai színezik.

A cselekmény egyébként is csak keret, amelybe az író elmélkedéseit és egy hüperesztéziás-egyénnek tépelődő vívódásait beleilleszti. Bőven van mondanivalója az életéről s az életfeletti erőkről, sőt talán túllontúl sok. Több mint amennyi egy regény keretei között elfér. Leírása, jellemzése csupa reflexió, rezignáció és meditáció. Párbeszédei telítve vannak aforizma-szerű megállapításokkal. Ezeknek bő áradása mélyíti a regény hangulatát, olykor azonban gátat vet a cselekmény megkívánandó gördülékenységére. Ezenkívül szereti Márai az elvont kifejezéseket. A szavak mágikus árnyalásával és az érzelmek alkímisztikus vegyelemzésével igyekszik a cselekmény lélektani okait színeztetni. Írói pátozának mindeme tulajdonságai elsősorban a korkép gazdagságát és a jellemrajz sokrétűségét szolgálják. A második világháború füledt és feszült légkörét, a kortárs átéltségével, az újságíró közvetlenségével és az európai kultúraért aggódó ember meleg részvételével érzékelteti. Nyílt szemmel és érzékeny szívvel figyeli az ember és történelem magy találkozásait. Az írónak ez a magasabbrendű fogékonysága különös közelségbe tudja hozni szereplőinek problémáit és útkeresését. Bár misztikus előadásmódja és sajátos szóhasználata következtében az elmélkedésekből olykor finomkodó fogalomelemzés, sőt néha titokzatosság lesz. (80, 81, 84, 193 old.)

Életbölcselete választékos, pedánsan józan és modernizű, a szónak mindkét értelmében. Néha valami átfinomult s megkeresztelt moira-kultusz is kicsendül sorai közül. A férfi és a nő emberi és etikai kapcsolatát a hüpermodern fel-fogás szokványos módján állítja be.

Márai kétségtelenül egyik legtehetségesebb művelője az intellektuális célzatu magyar szépirodalomnak. Így tehát a Sirály c. könyve bölcsele hangneme, szellemi atmoszférája és tárgyalási hangulata folytán csakis az érettebb ifjúságnak való. Mélyrenézö lélektani fejtegetései és elvont problémaoldozásai u. i. fejlettebb olvasói érzéket: olvasási kulturát kívánnak.

Nehéz fajsúlyú olvasmány; inkább eszméletű könyv.

Visy József

Kövessy Jenö, Számolás és mérés a mindennapi életben. Szent István Társulat kiadása. 1943. füzve. 283 oldal.

E munka első kiadása a „Magyar Népművelés Könyvei“ c. sorozatban jelent meg évekkel ezelött. A páratlan népszerűségnek örvendő könyv rövidesen elfogyott. Örömmel üdvözöljük Kövessy most megjelenő könyvét új köntösében, bővült tartalmával.

A mindennapi élet számolási, mérési anyagát dolgozza fel a szerző. A legegyszerűbb eszközökkel törekszik a legszükségesebb számolási és mérési anyag csoportosítására. Helyes és nagy gyakorlati érzéssel válogatta össze könyvének anyagát. Nincs benne sem több, sem kevesebb, mint amire szükség van. Nagy előnye ez könyvének.

A számokról és mértékekről szól a munka első fejezete. Az alapműveletek ismertetése után a közönséges törtékekkel való műveleteket ismerteti. A következtetési számítások, arányos osztási feladatok, százalék és a vele kapcsolatos számítások mellett a gyakorlati életből vett példák segítségével mutatja be az ötvenyekre és pénzekre vonatkozó számításokat. Külön fejezetben foglalkozik a kamat és az ezzel kapcsolatos számításokkal. Könyvének első részét a gyakorlati élet köréből vett számításokkal (mezőgazdasági számítások, ipari számvetés, vasúti és postaforgalom stb.) és az egyszerű könyvelésre vonatkozó ismeretekkel zárja le.

A könyv második része a mérési anyagot öleli fel. A vonalak, szögek és az egyszerű síkidomok ismertetése mellett a kerület- és terület, valamint az általánosan ismertebb és gyakorlati jelentőséggel bíró testek felszínének és köbtartalmának kiszámítását találhatjuk meg.

Kövessy Jenö könyvének nagy értéke, hogy az ismeretanyag közlése mellett az anyag átnyújtásának, a rávezetésnek módzatait is bemutatja egyszerű, világos és a mindennapi élet köréből vett feladatokon. Minden tanítónak hű segítöje és támasza lesz a könyv a népiskolai számolás és mérés tanításánál éppen úgy, mint iskolánküüli tevékenységénél, legyenek azok akár népfiskolák, ezüst-, aranykalászos vagy általános ismereteket nyújtó tanfolyamok.

Kövessy Jenö régen várt könyve minden bizónyal rövidesen igen nagy népszerűségre fog szert tenni és minden tanítónak nélkülözhetetlen segítötársa lesz.

Németh István

Dr. Zsámboki László, Elménytanítás. Ujvidék 1943. 78 lap.

Tanári hivatása magaslátán álló nevelö adja tapasztalatai legjavát e kis könyvben. Nem akarja tudományos színbe öltöztetni mondani-valóját; amint